

УДК 378.091.2:[37.015.31:316.42]:379.8]-057.875
DOI: 10.24144/2524-0609.2020.46.143-147

Шепелєва Наталія В'ячеславівна
аспірантка
кафедра психології та педагогіки
Харківська державна академія культури
м.Харків, Україна
natali.dydko@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0212-8820>

СВІТОВИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ У ДОЗВІЛЛЄВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. Інформатизація всіх сфер життєдіяльності призводить до формування нових викликів (Інтернет залежність, кібертероризм, споживацтво, інформаційне навіювання та ін.), що стоять перед сучасними молодими людьми, зокрема студентами. Враховуючи провідні види діяльності студентської молоді (навчальна й дозвілєва), актуальності набуває організація позанавчального середовища закладу вищої освіти з метою формування соціально активної особистості, що здатна подолати означені виклики суспільства. Метою статті є дослідження та аналіз сучасного стану формування соціальної активності студентської молоді у дозвілєвій діяльності в Україні та зарубіжних країнах. Для досягнення поставленої мети було обрано та використано наступні теоретичні методи дослідження: аналіз наукових джерел щодо стану дослідженості проблеми; теоретичне узагальнення та порівняння українського та зарубіжного підходів щодо формування соціальної активності студентів засобами дозвілєвої діяльності в умовах сучасного інформаційного суспільства. Результатом порівняльного аналізу українського та зарубіжного досвіду формування соціальної активності студентської молоді у дозвілєвій діяльності є визначення доцільності застосування стимулюючих механізмів (фінансових, рейтингових) у залученні студентів до реалізації соціально корисної діяльності, що є проявом формування їх соціальної активності.

Ключові слова: формування соціальної активності; студентська молодь; дозвілєва діяльність.

Вступ. Формування соціальної активності студентської молоді набуло особливої актуальності у зв'язку з інформатизацією всіх сфер життєдіяльності та пошуком прийнятних способів і засобів подолання нових викликів сучасності (кібертероризм, віртуальна залежність, споживацтво та ін.).

Згідно з результатами досліджень Програми міжнародної оцінки студентів (англ. Programme for International Student Assessment, скорочено – PISA) було встановлено, що на соціальну активність студентів впливають наступні параметри інформаційного освітнього середовища: матеріальні та інформаційні ресурси закладу вищої освіти (далі – ЗВО), стратегія ЗВО, організація навчальної діяльності (періодичність занять, чіткість розкладу, мікроклімат, відносини викладача та студента) [1]. Особливу увагу в стратегії ЗВО США та країн Європи, як світових прикладів наслідування, приділяють організації дозвілєвої (в тому числі позанавчальної) діяльності. Завдяки успішному поєднанню традицій і сучасних тенденцій в організації дозвілєвої діяльності студентів у просторі ЗВО утворюється сприятливе середовище для розвитку соціально значущих якостей (ініціативність, самостійність, соціальна мобільність, відповідальність, соціальна творчість та ін.), що є ґрунтом формування соціальної активності студентської молоді.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми формування та розвитку соціальної активності молоді, зокрема студентської, присвячено дослідження: В. Косовця [5] щодо розвитку соціальної активності молоді у селах, результатом якого є встановлення необхідності організації соціокультурного середовища села за допомогою сприяння культурних інституцій; О. Асеевої [3] щодо віртуалізації соціально активної молоді у мережевих спільнотах, що дозволило визначити розширення середовища для формування соціальної активності молоді завдяки сучасним інформаційно-комунікативним технологіям (далі – ІКТ) та необхідності організації віртуального простору; О. Кулінченка [6] щодо формування

соціальної активності студентів в умовах діяльності органів самоврядування ЗВО, що підтвердило позитивний вплив організації позанавчальної діяльності студентів, зокрема самоврядування; Є. Шакірової [19] щодо формування соціальної активності студентів коледжу у позанавчальній діяльності, що дозволило визначити зміст проблеми завдяки визначенню важливих соціально-педагогічних складових (критерії, показники, рівні).

Основоположною науковою позицією щодо проблеми соціально-педагогічної діяльності зі студентською молоддю у сфері дозвілєвої є дослідження Н. Максимовської [7], яка визначила позитивний вплив організації дозвілєвої діяльності студентів на їх соціальний розвиток. Проте, організація дозвілєвої діяльності як чинник сприяння формуванню соціальної активності студентської молоді не розглядався та потребує ретельного дослідження.

Метою статті є дослідження та аналіз сучасного стану формування соціальної активності студентської молоді у дозвілєвій діяльності в Україні та зарубіжних країнах. Для досягнення означеної мети було обрано та використано наступні теоретичні **методи дослідження:** аналіз наукових джерел щодо стану дослідженості проблеми; теоретичне узагальнення та порівняння українського і зарубіжного підходів щодо формування соціальної активності студентів засобами дозвілєвої діяльності в умовах сучасного інформаційного суспільства.

Виклад основного матеріалу. Формування соціальної активності студентської молоді є комплексним соціально-педагогічним процесом, який спрямовано на засвоєння студентами громадянсько-професійних цінностей, набуття та виявлення просоціальної поведінки на основі ініціативності, соціальної мобільності та соціальної творчості як в умовах ЗВО, так і у відкритому соціальному середовищі інформаційної доби. Практичний досвід українських та іноземних ЗВО підтверджує позитивний вплив організованої дозвілєвої діяльності студентів на формування їх соціальної активності, що

актуалізує дослідження особливостей формування соціальної активності студентської молоді у дозвілєвій діяльності на прикладі США, країн Європи та України. Для виявлення позитивних аспектів зарубіжного механізму формування соціальної активності студентів було обрано виші, які відрізняються стратегіями організації дозвілєвої діяльності, серед яких: коледж Лафайет, коледж Беллербіс, Академія англійської мови у Келті, Річмондський університет, Оксфордський університет, Економіко-гуманітарний університет у Варшаві, Тілбургський університет. Враховуючи той факт, що ЗВО України мають спільну стратегію формування соціальної активності студентів у дозвілєвій діяльності, для аналізу було обрано виші з одного географічного регіону країни, що є компліментарними та порівнюваними. Серед українських ЗВО було обрано: Харківська державна академія культури, Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія», Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка, Харківський національний університет мистецтв ім. І.П.Котляревського.

Траєкторія навчально-виховної діяльності у вишах США передбачає гармонійний розвиток особистості завдяки рівноправній важливості як навчання, так і організованої дозвілєвої діяльності. У коледжі студенти вступають у братерства – студентські спільноти, що об'єднують молодих людей за інтересами та напрямками діяльності (науковий, спортивний, художній та ін.), а також передбачає поселення у окремому будинку-гуртожитку для членів братерства. Кожне братерство посідає певне місце у рейтингу, що визначає його популярність та конкурсний відбір претендентів-членів братерства.

Серед найбільш популярних і відомих не лише у США, а й у світі, є братерство Alpha Phi Omega (далі – АРО), що засновано у коледжі Лафайет (англ. Lafayette), метою якого є особистісне зростання студентів, їх затребуваність у суспільстві, як лідерів, за допомогою реалізації соціально корисної діяльності [8]. Міцна основа ціннісних орієнтацій братерства – лідерство, дружба, служба [4], та розвиток соціально значущих якостей (ініціативність, партнерство, взаємодопомога, соціальна мобільність, соціальна творчість та ін.) сприяють формуванню соціальної активності учасників братерства АРО, яка реалізується у дозвілєвій діяльності студентів (від організації розважальних вечірок до благодійних акцій). Завдяки розвитку та впровадженню сучасних ІКТ діяльність АРО набула глобального характеру, що дозволило здолати географічні та вікові межі учасників. Створення сайту братерства та віртуальних спільнот у соціальних мережах (Facebook, Instagram) сприяє згуртуванню, комунікації і розвитку соціальної мобільності студентів й випускників, що сприяє глобальній єдності у організації соціально корисної діяльності.

На відміну від американського механізму формування соціальної активності студентської молоді у дозвілєвій діяльності, країни Європи, зокрема Великобританії, наголошують на важливості здобуття знань, як стимулу до прояву соціальної активності. Так ЗВО Великобританії застосовують механізм грошової винагороди (стипендія на навчання) за високі досягнення у соціально корисній діяльності, але за умови стабільно високого рівня оцінок. Студенти об'єднуються у клуби і спілки (спортивні, наукові, соціальні), які представляють максимальну кількість інтересів молодих людей. Як зазначає К. Бенсон, координатор з питань зайнятості та працевлаштування в Університеті Камбрії: «Заходи, що організуються студентськими спілками, охоплюють все, починаю-

чи з мистецтва та драми, загальних і спеціалізованих інтересів, до мов, політики, релігійних і культурних груп та спортивних клубів» [2]. Так коледж Беллербіс (англ. Bellerbys College) виважено організовує навчально-виховний і позанавчальний простір студентів [11], що ефективно сприяє формуванню їх соціальної активності. Студентам Коледжу доступні: дискусійні та наукові клуби (самоосвіта та поглиблення знань), музичні заходи (самореалізація на конкурсі талантів «Беллербіс має талант» (англ. «Bellerbys Got Talent»), кіно і фото гуртки (створення, перегляд та обговорення фото і відео робіт), спортивні секції, благодійні вечори (збір коштів у фонд «Будуємо майбутнє» (англ. Building Futures) та ін. Означені дозвілєві форми та практики дозволяють об'єднати молодих людей з метою самореалізації через соціально корисну діяльність.

Відмінною є стратегія організації позанавчального дозвілєвого середовища Академії англійської мови у Келті (англ. Celtic English Academy) [9]. З метою формування соціальної активності студентів обрана стратегія на встановлення міцних взаємозв'язків між адміністрацією та молодими людьми при збереженні високого рівня успішності. Оскільки Академія реалізує підготовку спеціалістів з англійської мови, звичайною практикою є організація поїздок на екскурсії у різні міста та країни, що поліпшує рівень засвоєння освітньої програми та сприяє набуванню соціального досвіду у інших культурних середовищах. При цьому підтримується ініціативність студентів шляхом підтримання ідей з організації і проведення інших дозвілєвих практик, що сприяє розвитку самостійності.

Розвитку лідерських якостей, як важливої складової соціально активного студента, приділяє увагу Річмондський університет (Richmond University) [13]. Гаслом Університету є «єдність у різноманітності», що забезпечується активним гуртуванням студентів у різноманітних клубах і спілках. Всі студентські об'єднання мають вихід до віртуального простору (групи та сторінки у соціальних групах), що забезпечує оперативність комунікації та мобільність учасників. Серед дозвілєвих практик важливим вважається організація волонтерської роботи та свят: спеціальні щорічні заходи «Міжнародна ніч» (англ. International Night) та «Весняний фестиваль» (англ. Springfest), волонтерська допомога дітям і людям похилого віку та ін., що збагачує студентський досвід і розвиток особистості.

Особливої уваги заслуговує досвід організації дозвілєвої діяльності Оксфордський університет (University of Oxford) [12]. Один із найстаріших ЗВО у світі вирізняється сильними зв'язками між студентами навіть після завершення навчання. Перш за все, це обумовлено величезною кількістю клубів за різними напрямками (більше 400 клубів) та діяльністю Студентської спілки, що у взаємодії утворюють вільне студентське середовище для саморозвитку та формування соціальної активності. Також діє Союз Оксфорду (найпрестижніше дискусійне об'єднання у світі, що існує майже 200 років), кімнати відпочинку як для студентів, що навчаються, так і спільна кімната для студентів і випускників, що сприяє взаємодопомозі та комунікації. Окремою гордістю студентів Оксфордського університету є засоби масової інформації (далі – ЗМІ), що представлені незалежною студентською газетою «Cherwell», щотижневою газетою «The Oxford Student» (скорочено «OxStu»), найстарішим англійським незалежним студентським журналом «Isis Magazine» (започатковано у 1892 році), що, не зважаючи на вікові традиції

видавництва, розширили простір за допомогою публікації у віртуальному просторі. Таким чином студентів заохочують до самостійної і відповідальної соціально важливої діяльності, що сприяє розвитку їх пізнавальної і загальної активності, самостійності й ініціативності, вирішенню проблем студентської громади та ін.

Досвід ЗВО Польщі щодо організації познавальної дозвіллевої діяльності з метою формування соціальної активності студентів дещо відрізняється від британського. Так на прикладі Економіко-гуманітарного університету у Варшаві [10] молоді люди можуть долучитися до Студентської спілки, метою якої є розвиток соціально важливих якостей студентів і їх згуртування для вирішення питань студентської громади. Серед дозвіллевих практик, що сприяють саморозвитку та самоактуалізації молодих людей – конференції, безкоштовні мовні курси, наукові клуби, курси професійної майстерності, інтеграційні події, репетиторство для нових студентів та ін. Також студенти можуть долучитися до різноманітних наукових клубів, діяльність яких забезпечується як у реальному, так і віртуальному середовищі завдяки сайтам, але не розвиненим є напрямок створення студентських осередків у соціальних мережах, додатках тощо.

Відмінним від розглянутих вище країн Європи є досвід ЗВО Нідерландів, які застосовують комбіновану модель формування та розвитку соціальної активності студентів у дозвіллевій діяльності. Так, Тілбургський університет (англ. Tilburg University) [15] окрім відомих студентських клубів і спілок, що забезпечують організацію дозвіллевої діяльності молодих людей (волонтерська та добродійна діяльність, організація екскурсій, конференцій, поїздок, вечірок та ін.), додатково заохочує своїх студентів за допомогою фінансових винагород. Студентська спілка має фонд, одним із напрямів використання якого є винагорода найбільш соціально активних студентів. Розмір такого гранту складає 300 євро та може бути присуджена одному зі студентів до дев'яти разів на рік [15]. Такий підхід Університету сприяє розвитку студентського самоврядування, відповідальності, ініціативності, фінансової незалежності студентської молоді, що утворює підґрунтя для формування соціальної активності.

Аналіз зарубіжного досвіду формування соціальної активності студентської молоді у дозвіллевій діяльності уможливує наступні висновки:

1. Формуванню соціальної активності молоді сприяють організовані студентські об'єднання, спілки, клуби, що підтримуються адміністрацією ЗВО.

2. Стимулювання студентів, у тому числі фінансове, до участі у соціально корисній діяльності (волонтерська діяльність, добродійність та ін.) сприяє розвитку ініціативності, відповідальності, соціальної мобільності, соціальної творчості та інших соціально важливих якостей, що є складовими формування соціальної активності студентської молоді.

3. Організація різноманітних дозвіллевих практик та сприяння ініціюванню нових, як в реальному, так і віртуальному, середовищах забезпечує глобальний характер взаємодії студентів і випускників за допомогою сучасних ІКТ, що розширює простір для формування та розвитку соціальної активності.

Аналіз вітчизняного досвіду формування соціальної активності студентської молоді у дозвіллевій діяльності дозволяє встановити відмінності в підходах організації дозвілля молодих людей. Так, Харківська державна академія культури (далі – ХДАК) [17] у зв'язку з провідним освітнім напрямом підготовки

студентів акцентує на творчому підході до формування та розвитку соціальної активності студентів. Завдяки діяльності таких організаційно-структурних підрозділів Академії, як студентська рада, Центр міжкультурної комунікації та соціальної інтеграції іноземних студентів, навчально-наукові і творчі майстерні, навчальний театр, творчі лабораторії, бібліотека та ін., забезпечується організація фотовиставок, тематичних свят, конкурсів, соціальних акцій та ін. Організація визначених дозвіллевих практик мотивує студентів, сприяє розвитку ініціативності та соціальної творчості. Як і колеги Оксфордського університету, студенти ХДАК разом з викладачами з 2009 року ведуть видавництво інтернет-газети «Бурсацький узвіз» [17], що висвітлює події Академії. Спільна праця над виданням згуртовує студентів, сприяє розвитку ініціативності, відповідальності та креативності. Особливістю організації дозвіллевої діяльності студентів ХДАК є організація комунікаційного простору «Plateforme 15», що представляє собою простір для студентів і викладачів для вираження власної думки та обговорень хвилюючих тем у більш невимушеній обстановці (таймінг, технічне оснащення, кава-брейк). Інформаційно-віртуальна складова організації дозвіллевої діяльності представлена створенням віртуальних спільнот у соціальних мережах (у Facebook сторінка «Харківська державна академія культури», групи «ХДАК. Публікації. Мероприяття», «Транспорт ХДАК» та ін.; в Instagram сторінка «Academy of Culture Kharkiv»). Однак, на нашу думку організація дозвіллевої діяльності студентів у ХДАК у недостатній мірі сприяє формуванню їх соціальної активності через відсутню соціально-педагогічну складову стратегії навчально-виховної діяльності вишу.

Інший підхід організації дозвіллевої діяльності, що сприяє формуванню соціальної активності студентів, запроваджує Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія» (далі – ХГУ «НУА») [16]. Університет налічує такі організаційно-структурні підрозділи, як: студентське самоврядування, спортивний клуб, художні колективи (жіночий вокальний ансамбль «Аеліта», чоловічий вокальний ансамбль «Романтик-бенд», народний студентський театр «На Лермонтовській, 27», театр танцю «Фабула»), школа вожатих, волонтерський загін та ін. Важливу роль у формуванні соціальної активності відіграє організація волонтерської діяльності студентами, що реалізує допомогу дітям-сиротам (проект «Піклування»), людям похилого віку (проект «Пошана та турбота»), соціально незахищеним учням та студентам («Чужої біди не буває»), дітям з сімей, що перебувають у складних життєвих обставинах (проект «Дорослі – дітям»). Організація соціально корисної діяльності студентами сприяє розвитку добродійних якостей, що є основою формування соціальної активності студентів, проте в організації студентських дозвіллевих практик не вистачає інформаційно-віртуальної складової.

Відмінністю організації дозвіллевої діяльності студентів у Сумському державному педагогічному університеті ім. А.С.Макаренка (далі – СумДПУ ім.А.С.Макаренка) [14] є пріоритет розвитку науково-професійної складової молодих людей. До активних організаційно-структурних об'єднань Університету відносимо: студентське самоврядування, Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених студентська лабораторія (Лабораторія методики навчання іноземних мов), навчально-наукові центри (Навчально-науковий центр надання психологічної допомоги населенню; На-

вчально-науковий центр кафедри логопедії; Навчально-науковий центр фізичної та психологічної реабілітації), науково-дослідні лабораторії (Педагогічного краєзнавства і козацької педагогіки; Інноваційних корекційно-розвивальних арт-технологій та ерготерапії; Українського фольклору та ін.), бібліотека та ін. Завдяки розвитку наукового потенціалу студентської молоді утворюється міцна основа для саморозвитку та формування соціальної активності. Однак, знижується ступінь самостійності та ініціативності студентів через відсутність інформаційно-технічної складової організації дозвілєвої діяльності, що звужує їх простір для реалізації соціально корисної діяльності.

Організація навчальної та позанавчальної дозвілєвої діяльності студентської молоді у Харківському національному університеті мистецтв ім. І.П. Котляревського (далі – ХНУМ ім. І.П. Котляревського) [18] також, як і в ХДАК, реалізується в рамках творчого підходу. Серед структурно-організаційних осередків, що сприяють розвитку особистості студента виділяємо: студентська рада, оркестри (симфонічний, народних інструментів, баяністів), капела бандуристів, вокально-музичні групи (фольклористичний гурт «Стежка», естрадний оркестр «Біг бенд», студентський хор), оперна студія, навчальні театри («П'ятий поверх», «Аніма»), бібліотека та ін. Окрім студентських об'єднань розважального характеру, Університет підтримує науково-дослідний потенціал студентів завдяки проведенню конференцій та виданню їх матеріалів у журналах («Аспекти історичного музикознавства» та «Проблеми взаємодії мистецтв, педагогіки та теорії і практики освіти»). Розвиток соціально важливих якостей молодих людей також знаходить своє відображення у видавничстві студентської газети «Dominanta» двома мовами (українською та англійською). Зважаючи на значний творчий підхід в організації дозвілєвої діяльності студентської молоді та сприяння розвитку структурних складових соціальної активності (ініціативність, соціальна мобільність, соціальна творчість), нами відзначається недостатнє залучення можливостей інформаційно-віртуального простору.

Підсумовуючи вітчизняний досвід ЗВО з формування соціальної активності студентської молоді у дозвілєвій діяльності, слід відзначити:

1. Формуванню соціальної активності студентів сприяють такі організаційно-структурні підрозділи, як студентське самоврядування, студентські наукові об'єднання, творчі музичні, танцювальні та вокальні ансамблі та гуртки та ін.

2. Відсутній гнучкий механізм з ініціювання

організації нових дозвілєвих практик самими студентами, що знижує актуальність розвитку структурних складових соціальної активності студентів (ініціативність, соціальна мобільність, соціальна творчість).

3. Низький інформаційно-віртуальний потенціал ЗВО звужує простір і можливості для популяризації корисних дозвілєвих практик, що поліпшують рівень формування соціальної активності студентів з низького й середнього до високого.

Порівнюючи український та зарубіжний досвід формування соціальної активності студентської молоді у дозвілєвій діяльності відзначаємо позитивний підхід ЗВО США та країн Європи, головною відмінністю якого від ЗВО України вбачаємо у створенні механізму стимулювання формування та розвитку соціальної активності студентів у дозвілєвій діяльності. Недостатня мотивація для реалізації соціально корисної діяльності (фінансова та/або рейтингова) призводить до загальної пасивності студентів, розвитку споживацтва, віртуальному зануренню та ін. Також до недоліків організації дозвілєвої діяльності у просторі українських ЗВО відносимо низький рівень забезпеченості ІКТ, що звужує середовище для формування соціальної активності студентів. Проте, позитивним є творчий підхід і ентузіазм молодих людей та адміністрації вишів, що уможливило перейняття іноземного досвіду та його систематизацію й адаптацію до українських умов.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз зарубіжного та українського досвіду формування соціальної активності студентської молоді в дозвілєвій діяльності в умовах інформаційного суспільства дозволяє встановити суттєві відмінності підходів. Практика ЗВО США та Європи відображає поєднання традиційних і сучасних інструментів й засобів, які сприяють розвитку особистості студента, зокрема соціально важливих якостей (ініціативність, самостійність, відповідальність, соціальна мобільність, інформаційна обізнаність, соціальна творчість та ін.), що є основою формування соціальної активності. Досвід ЗВО України віддзеркалює результат уповільненого розвитку організації дозвілєвої діяльності студентів, як інструмента формування соціальної активності. Перспективою подальших досліджень є організація та реалізація системи соціально-педагогічної дозвілєвої діяльності з формування соціальної активності студентської молоді з урахуванням позитивного іноземного досвіду, що сприятиме розширенню соціокультурного середовища та розвитку складових соціальної активності студентів.

Список використаної літератури

1. OECD: PISA 2012 Results: What Makes Schools Successful? Resources, Policies and Practices, Volume IV. Pisa: OECD Publishing, 2013.
2. Swain R. The importance of extra-curricular activities. Prospects, 2017. URL: <https://www.prospects.ac.uk/careers-advice/applying-for-jobs/the-importance-of-extra-curricular-activities>. (дата звернення: 29.04.2020).
3. Асеева О.В. Виртуализация социальной активности молодежи в сетевых сообществах: дис. канд. социолог. наук: 22.00.04 / ФГАОУ ВПО «Белгородский государственный национальный исследовательский университет». Белгород, 2015. 176 с.
4. Дорохина Р.В. Этические принципы и ценностные установки студенческих корпораций Европы и Северной Америки: монографія. Москва: Проспект, 2015. 128 с.
5. Косовець В.І. Розвиток соціальної активності молоді в умовах соціокультурного середовища села: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.05. Київ, 2009. 23 с.
6. Кулінченко О.С. Формування соціальної активності студентів в умовах діяльності органів самоврядування вищого навчального закладу: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.05. Київ, 2015. 23 с.
7. Максимовська Н.О. Теоретичні і методичні засади соціально-педагогічної діяльності зі студентською молоддю у сфері дозвілля: дис. докт. пед. наук: 13.00.05 / Харківська державна академія культури. Харків, 2015. 559 с.
8. Сайт Alpha Phi Omega. URL: <https://apo.org> (дата звернення: 29.04.2020).
9. Сайт Академії англійської мови у Келті. URL: <https://www.celticenglish.co.uk> (дата звернення: 29.04.2020).
10. Сайт Економіко-гуманітарного університету у Варшаві. URL: <http://ufm.vizja.pl> (дата звернення: 29.04.2020).
11. Сайт коледжу Беллербіс. URL: <https://www.bellerbys.com> (дата звернення: 29.04.2020).
12. Сайт Оксфордського університету. URL: <https://www.ox.ac.uk> (дата звернення: 29.04.2020).

13. Сайт Річмондського університету. URL: <https://www.richmond.ac.uk> (дата звернення: 29.04.2020).
14. Сайт СумДПУ ім. А.С.Макаренка. URL: <https://sspu.edu.ua> (дата звернення: 29.04.2020).
15. Сайт Тілбургського університету. URL: <http://www.tilburguniversity.edu> (дата звернення: 29.04.2020).
16. Сайт ХГУ «НУА». URL: <http://www.nua.kharkov.ua> (дата звернення: 29.04.2020).
17. Сайт ХДАК. URL: <http://www.ic.ac.kharkov.ua> (дата звернення: 29.04.2020).
18. Сайт ХНУМ ім. І.П.Котляревського. URL: <http://num.kharkiv.ua> (дата звернення: 29.04.2020).
19. Шакирова Э.Ф. Формирование социальной активности студентов педагогического колледжа во внеучебной деятельности: дис. канд. пед. наук : 13.00.02 / Московский городской психолого-педагогический университет. Москва, 2010. 197 с.

References

1. OECD. (2013). *PISA 2012 Results: What Makes Schools Successful? Resources, Policies and Practices*. Volume IV. OECD Publishing.
2. Swain, R. (2017, June). The importance of extra-curricular activities. *Prospects*. <https://www.prospects.ac.uk/careers-advice/applying-for-jobs/the-importance-of-extra-curricular-activities>
3. Aseeva, O.V. (2015). *Virtualizatsiya sotsial'noy aktivnosti molodezhi v setevykh soobshchestvakh* [Virtualization of social activity of young people in online communities] (Unpublished candidate dissertation). Belgorod State National Research University. [in Russian].
4. Dorohina, R.V. (2014). *Eticheskiye printsipy i tsennostnyye ustanovki studencheskikh korporatsiy Yevropy i Severnoy Ameriki* [Ethical principles and values of student corporations in Europe and North America]. LLC «Prospekt». [in Russian].
5. Kosovets, V.I. (2009). *Rozvytok sotsial'noyi aktyvnosti molodi v umovakh sotsiokul'turnoho seredovyschcha sela* [Development of social activity of young people in the conditions of the social and cultural environment of a village] (Extended abstract of candidate dissertation). M.P.Dragomanov National Pedagogical University. [in Ukrainian].
6. Kulinchenko, O.S. (2015). *Formuvannya sotsial'noyi aktyvnosti studentiv v umovakh diyal'nosti orhaniv samovryaduvannya vyshchoho navchal'noho zakladu*: [Formation of the social activity of students in the conditions of activities of the self-governing bodies of institution of higher education]. M.P.Dragomanov National Pedagogical University. [in Ukrainian].
7. Maksimovska, N.O. (2015). *Teoretychni i metodychni zasady sotsial'no-pedahohichnoyi diyal'nosti zi student-s'koyu moloddyu u sferi dozvillya* [Theoretical and methodical basis of social and pedagogical activity among the student youth in the sphere of education]. Kharkiv State Academy of Culture. [in Ukrainian].
8. Official website of Alpha Phi Omega. <https://apo.org>
9. Official website of Celtic English Academy. <https://www.celticenglish.co.uk>
10. Official website of University of Economics and Human Sciences in Warsaw. <http://ufm.vizja.pl>
11. Official website of Bellerbys College. <https://www.bellerbys.com>
12. Official website of University of Oxford. <https://www.ox.ac.uk>
13. Official website of Richmond University. <https://www.richmond.ac.uk>
14. Official website of A.S.Makarenko Sumy State Pedagogical University. <https://sspu.edu.ua>
15. Official website of Tilburg University. <http://www.tilburguniversity.edu>
16. Official website of Kharkiv University of Humanities «People's Ukrainian» <http://www.nua.kharkov.ua>
17. Official website of Kharkiv State Academy of Culture. <http://www.ic.ac.kharkov.ua>
18. Official website of I. P. Kotlyarevsky Kharkiv National University of Arts. <http://num.kharkiv.ua>
19. Shakirova, E.F. (2010). *Formirovaniye sotsial'noy aktivnosti studentov pedagogicheskogo kolledzha vo vneuchebnoy deyatel'nosti* [Formation of social activity of students of pedagogical college in extracurricular activities]. Moscow City Psychological and Pedagogical University. [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 10.10.2020 р.
Стаття прийнята до друку 16.10.2020 р.

Shepelieva Nataliia

PhD Student

Department of Psychology and Pedagogy
Kharkiv State Academy of Culture
Kharkiv, Ukraine

WORLD EXPERIENCE OF FORMATION OF SOCIAL ACTIVITY OF STUDENT YOUTH IN LEISURE ACTIVITY

Abstract. Informatization of all spheres of life leads to the formation of new challenges (Internet addiction, cyberterrorism, consumerism, information suggestions, etc.) facing modern young people, in particular students. Given the leading activities of student youth (educational and leisure), the urgency of the organization of extracurricular environment of universities in order to form a socially active person capable of overcoming these challenges of society. The purpose of the article is to study and analyze the current state of formation of social activity of student youth in leisure activities in Ukraine and abroad. To achieve this goal, the following theoretical research methods were selected and used: analysis of scientific sources on the state of study of the problem; theoretical generalization and comparison of Ukrainian and foreign approaches to the formation of social activity of students by means of leisure activities in the modern information society. The result of comparative analysis of Ukrainian and foreign experience in the formation of social activity of student youth in leisure activities is to determine the appropriateness of incentives (financial, rating) in attracting students to socially useful activities, is a manifestation of the formation of their social activity. The positive influence of the organization of student government and student creative associations is established. Given the foreign experience, it is important to provide Ukrainian universities with modern information and communication technologies to improve the formation of social activity of student youth. The prospect of further research is the organization and implementation of a system of social and pedagogical leisure activities to form the social activity of students, taking into account positive foreign experience, which will contribute to the expansion of the socio-cultural environment and the development of components of social activity of students.

Key words: formation of social activity; student youth; leisure activities.